

Veslekillings historie

Av: Anne Gallefos Wollertsen

Historien om Marienborg, i dag Veslekillingen turisthytte

Søndag 30. juni 2013 inviterte DNT Drammen og Omegn til offisiell åpning av turisthytta på Killingholmen i Sandebukta.

Denne perlen av en turisthytte, som også er DNT Drammen og Omegns (DNTDs) første kysthytte, håper vi vil bli et yndet turmål. Den er flott beliggende om lag midt på øya, med kort avstand til sjøen på to kanter.

Hytta rommer faktisk, som «i gamle dager», to etasjer med en «leilighet» i hver etasje. Denne hytta er unik ikke bare fordi den ligger på ei øy, men den er faktisk et tidligere bolighus som er pusset opp, og som har huset familie hvis etterkommere har vært ivrig med på restaureringen.

Ifølge Sande bygdebok heter altså bruket Marienborg, og har bruksnummer 33. Antatt byggeår er ca 1870. Det er uvisst hvem som bygde huset, men vi vet at i 1911 ble det kjøpt av Nis Nikolaisen. Deretter overtok O.P. Skadtvatn i 1918, som solgte videre til Jakobsen og Johansen i 1920. Lite er skrevet om disse, men i 1923 kjøpte Emil og Helga Iversen bruket, og disse kjenner vi litt til.

Helga fødte noen av ekteparets syv barn på Killingholmen, og av dem bodde Jon og Alf Iversen i voksen alder på Bjerkøya, naboøya.

Roar Iversen, sønn av en av dem, og en av de yngste barnebarna til Emil og Helga, bor også på Bjerkøya. Han har fra første dag vært ivrig engasjert i arbeidet med å føre slektshuset på Killingholmen tilbake til fordums prakt. Arild Iversen, bror av Roar, er også med i restaureringsarbeidet, foruten at han er med i merkearbeid i DNTD.

Emil og Helga fikk etter hvert 16 barnebarn. 14 av barnebarna er i live (2013), de bor i Holmestrand og i Re, og 6 av dem bor på Bjerkøya. Alle barnebarna på Bjerkøya er barn etter Alf og Jon. Det er av Emil og Helgas barn kun Ester som fortsatt er i live (2013). Det eldste barnebarnet er Henry Braato, som fylte 70 år i mars 2013.

Emil Iversen var ansatt av Drammen kommune som fergemann, og rodde de skolebarna som var bosatt på Bjerkøya over til fastlandet. I sommerferien arbeidet han i kalkbruddet på Langøya. Der jobbet også noen av barna hans i perioder. Helga stelte hjemme på Marienborg, hun hadde ansvar for hus og noen få husdyr. Blant annet hadde de en gris som var så folkekjær at den la på svøm etter båten når de skulle ut og fiske.

Områdene rundt huset var den gang dyrket mark, og fremdeles står det noen få frukttrær igjen. I 1950 flyttet Jon Iversen med kone og barn inn i andre etasje i huset på Killingholmen, så på den tiden var det altså to familier som bodde der. Først i 1953 kom det strøm til Marienborg.

1956 ble bruket solgt til Drammen kommune. Andre etasje på Marienborg rommet da et rom som tilsynelatende ikke var innredet og som manglet dør. En vegg var satt

opp foran inngangen. Kommunen brøt hull i veggen, og innenfor fant de et rom med en gammel seng og et nattbord. Kanskje mente man at kommunen ikke trengte dette rommet...

Etter at bruket ble overtatt av kommunen, begynte dessverre forfallet. Dette pågikk fram til ca 1970, da det ble på tale å rive huset. En arkitekt foreslo imidlertid å legge blikktak på huset for å redde det. Så ble det stående, og ble et yndet sted å oppsøke for ungene som var på leirskole på øya.

På slutten av 1980-åra begynte Drammen og Omegn lokallag av Norsk Ornitologisk Forening (NOF) jevnlig å undersøke fuglelivet i området rundt Killingholmen, et område som viste seg å være svært interessant. Undersøkelsene ble utvidet, og for å videreutvikle arbeidet og få til et samarbeide med leirskolen søkte NOF om å få låne Iversens hus og benytte det som fast tilholdssted for virksomheten. Resultatet ble en låneavtale med leirskolen fra 1995. Huset ble i årene som fulgte noe puset opp, og ble en ramme for undersøkelsene av fuglelivet i Sandebukta, til dels med stor aktivitet, særlig de første åra.

I 2011 overlot Drammen kommune driften av leirskolen på Killingholmen til Kirkens Bymisjon Drammen, Buskerud idrettskrets og DNT Drammen og Omegn i samarbeid. Marienborg fulgte med i avtalen, og slik ender, i alle fall foreløpig, historien om Marienborg, nå Veslekillingen turisthytte. Igjen kan man høre barneskritt i det gamle huset, på vei til lek og moro i og ved sjøen rundt Killingholmen.